

GLISER JE U ODNOSU NA RONIOCA OPASNA STVAR

Vrhovni sud Republike Hrvatske

Presuda br. Rev 31/2018-2 od 26. studenog 2019.

Vijeće: Viktorija Lovrić kao predsjednica vijeća te Katarina Buljan, Branko Medačić, Slavko Pavković i Renata Šantek kao članovi vijeća

Gliser koji se kretao na način koji je zabranjen, glisirajući na udaljenosti manjoj od 300 metara od obale, u odnosu na ronioca u moru predstavlja opasnu stvar.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog smrti njihovog supruga, oca i sina. Prednik tužitelja preminuo je od posljedica ozljeda nakon što je na njega naletio gliser dok je obavljao aktivnost podvodnog ribolova na dah. Tijekom postupka pred nižestupanjskim sudovima utvrđeno je da je tijelo pokojnog prednika tužitelja pronađeno u radijusu od 15 metara od signalne plutače koja je bila većih dimenzija, i to na udaljenosti 185 metara od obale otoka S. I. na P. Prednik tužitelja bio je opremljen ronilačkim odijelom i ostalom opremom za podvodni ribolov na dah te je imao važeću dozvolu za športski ribolov i člansku iskaznicu H.S.Š.R.M. Međutim, utvrđeno je da nije pribavio odobrenje nadležne lučke kapetanije za obavljanje podvodnog ribolova. Obdukcijским nalogom utvrđeno je da je pokojnik umro od posljedica ozljeda glave. Plovni objekt (gliser), koji je sudjelovao u štetnom događaju i prouzročio ozljede pokojnog, kretao se (glisirao) na udaljenosti manjoj od 300 metara od obale. Mjesto nastanka štete je plovni put, a do pomorske nesreće je došlo u vrijeme gušćeg prometa.

Međupresudom Općinskog suda u Puli, Stalna služba u Rovinju poslovni br. Pn-309/15-32 od 13. travnja 2015. godine odlučeno je o osnovanosti tužbenog zahtjeva i utvrđeno da je tuženik odgovoran u omjeru od 50% za nastalu štetu. Prvostupanjski sud je smatrao da je prednik tužitelja postupao protivno odredbi čl. 78. st. 2. Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (Narodne novine br. 90/05, 10/08, u nastavku Pravilnik), kojom je propisano da je kupcima zabranjeno plivati na udaljenosti većoj od 100 metara od obale prirodne plaže. Također je utvrdio da je prednika tužitelja usmrtio gliser koji je glisirao na udaljenosti unutar 300 metara od obale, što je protivno odredbi čl. 72. st. 6. Pravilnika. Zbog toga je primjenom čl. 810. st. 1. t. 3. Pomorskog zakonika (Narodne novine br. 181/04, 76/07, u nastavku PZ) i načela odgovornosti na te-

melju dokazane krivnje ocijenio da je riječ o podijeljenoj odgovornosti u omjeru od po 50% za nastalu štetu. Do pravomoćnosti međupresude prvostupanjski sud je zastao s raspravljanjem o iznosu tužbenog zahtjeva te je odluka o troškovima ostavljena za kasniju presudu.

Protiv presude žalili su se tužitelji i tuženik. Drugostupanjskom presudom Županijskog suda u Puli poslovni br. GŽ-1324/15 od 8. svibnja 2017. odbijena je žalba tuženika i djelomično prihvaćena žalba tužitelja te preinačena međupresuda prvostupanjskog suda. Odlučeno je da je tuženik za nastalu štetu odgovoran u omjeru od 90%.

Drugostupanjski sud smatra da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbu čl. 78. st. 2. Pravilnika jer se ista odnosi na zabranu aktivnosti kupanja, a ne i zabranu aktivnosti ronjenja i obavljanja podvodnog ribolova te da se činjenica da se pokojni prednik tužitelja nalazio izvan propisanih 100 metara od obale prirodne plaže ne može povezivati s njegovom suodgovornošću za nastanak štetnog događaja.

Drugostupanjski sud se, otklanjajući navode tuženika, pozvao na odredbu čl. 810. st. 1. toč. 4. PZ-a kojim je propisano da za smrt i tjelesne ozljede kupaca i drugih osoba u moru koje prouzroči brod odgovara vlasnik broda i brodar, te osoba koja u trenutku događaja upravlja brodom. Odgovornost za štetu postoji ako je smrt prouzročena na području u kojem su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (npr. glisiranje, skijanje, prekoračenje brzine), a smrt je nastupila obavljanjem zabranjenog načina plovidbe, ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom. Drugostupanjski sud je zaključio da se s obzirom na utvrđene činjenice (korištenje sigurnosne opreme od strane prednika tužitelja u vidu propisane plutače radi jasnog uočavanja u moru) ne može u konkretnim okolnostima slučaja smatrati dokazanim da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom.

Protiv drugostupanjske presude tuženik je podnio reviziju, pozivajući se na odredbu čl. 382. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13 i 89/14, u nastavku ZPP) i to zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predložio je preinačenje prvostupanjske presude sukladno revizijskim navodima, podredno ukidanje prvostupanjske presude i drugostupanjske presude i vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Tuženik se u reviziji pozvao na odredbu čl. 50. PZ-a i odredbu čl. 71. st. 1. Pravilnika, iz kojih proizlazi da se sportske i druge aktivnosti na plovnom putu mogu obavljati samo uz prethodno odobrenje nadležne lučke kapetanije, pa smatra da je prednik tužitelja isključivo

odgovoran za nastanak štetnog događaja jer nije pribavio potrebno odobrenje za obavljanje aktivnosti podvodnog ribolova na plovnom putu.

Postupajući prema odredbi čl. 392.a st. 1. ZPP-a, Vrhovni sud Republike Hrvatske (u nastavku VSRH) je ispitao pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji. Ocijenio je da revizija nije osnovana.

Navode revizije kojima se ocjenjuju izvedeni dokazi i prigovara pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja glede načina plovidbe plovnog objekta koji je sudjelovao u štetnom događaju VSRH nije uzeo u razmatranje jer to prema odredbi čl. 385. ZPP-a nisu razlozi zbog kojih je dopušteno podnijeti reviziju.

VSRH je zaključio da nije sporno da pokojni prednik tužitelja nije pribavio odobrenje lučke kapetanije za ronjenje. Međutim, ocijenio je pravilnim shvaćanje drugostupanjskog suda prema kojemu se ne može smatrati da je do nastanka štetnog događaja došlo upravo zbog okolnosti da prednik tužitelja nije ishodio odobrenje za obavljanje djelatnosti podvodnog ribolova. Prednik tužitelja poduzeo je propisane mjere sigurnosti na način da je bio označen signalnom ronilačkom plutačom sukladno odredbi čl. 77. st. 1. Pravilnika, te je bio potpuno opremljen adekvatnom ronilačkom opremom i osposobljen za obavljanje takve aktivnosti.

Prema shvaćanju VSRH-a, pravilna je ocjena drugostupanjskog suda o doprinosu prednika tužitelja nastanku štetnog događaja u omjeru od 10%, imajući pritom na umu u postupku utvrđenu činjenicu da se na predmetnom akvatoriju, plovnom putu, mogu obavljati dvije različite aktivnosti – plovidba i ronjenje, a kojim okolnostima se prednik tužitelja nije u dovoljnoj mjeri rukovodio pri poduzimanju aktivnosti podvodnog ribolova.

VSRH smatra da je drugostupanjski sud pravilno zaključio da gliser koji se kretao protivno odredbama čl. 72. st. 1. i 6. Pravilnika, odnosno gliser koji se kretao na način koji je zabranjen, glisirajući na udaljenosti manjoj od 300 metara od obale, u odnosu na ronioca u moru predstavlja opasnu stvar od koje potječe povećana opasnosti za okolinu. U tom slučaju za štetu se odgovara bez obzira na krivnju (čl. 1045. Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine br. 35/05 i 41/08, u nastavku ZOO), te se primjenjuje odredba 1063. ZOO-a koja propisuje da se smatra da šteta nastala u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, potječe od te stvari, odnosno djelatnosti, osim ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete.

Slijedom navedenog, VSRH je zaključio da je pobijanom odlukom pravilno primijenjeno materijalno pravo sadržano u citiranim zakonskim odredbama

kada je ocijenjeno da je tuženik odgovoran u omjeru od 90%, dok je prednik tuženika odgovoran za nastanak štetnog događaja u omjeru od 10%. Stoga je VSRH reviziju tuženika odbio na temelju odredbe čl. 393. ZPP-a.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb

Summary:

A MOTORBOAT IS A DANGEROUS THING IN REGARD TO A DIVER

Supreme Court of the Republic of Croatia
Rev 31/2018-2, 26 November 2019

A motorboat moving in a prohibited manner, i.e. navigating at a distance of less than 300 metres from the coast, shall be regarded as a dangerous thing in regard to a diver in the sea and shall be liable regardless of its fault.